

Dallam és dráma

Verdi születésének 150. évfordulójára

Verdinek nemcsak az operái népszerűek, eléggé elterjedtek és ismertek azok az esztétikai megállapítások is, amelyeket műveiről a zenetörténet elmondott. Szinte mindenki tudja, hogy a 150 éve született Verdi művészetében annak idején az volt az új és eredeti, hogy — egyébként máig utólráérhetetlenül — egy-egy szövegbe fogta a dallamot és a drámát. Melódiai nemcsak egyszerűen szépek — ilyet ő előtte is tudtak csinálni —, hanem emellett és ezenfelül mindenekelőtt roppant drámai erejűek is, s közvetlenül, szinte elemi módon fejezik ki az érzelmeiket.

Azt azonban már kevesen tudják, hogy Verdinek ez a sajátos dallamalkotása, amelynek világhírét és hatalmatlanságát köszönhetette, nem egyszerre, nem hirtelen született meg. Első operájától, a 26 éves korában komponált és azóta elfelejtett *Obertótól* majdnem tízöt év telt el az első világhírű és igazán jellegzetes Verdi-operának, a *Rigolettó*nak a megszületéséig. Közben a mester minden évben legálább egy operát írt! Nem az elmékedés, a nyugodt alkotómunka évei voltak tehát ezek az esztendők: valami egészen felfokozott hajszája jellemezte ebben az időszakban Verdi tevékenységét. Megfeszített munkával dolgozott, valóságos robotolt ekkor a mester, pihenésre, elmékedésre, megállásra, tanulásra nem volt ideje, még Mozart és Beethoven zenéjét is alig ismerte. Csoda-e, ha a gyors egymásutánban készült partitúrák tisztavirág-életűeknek bizonyultak? Voltak ugyan sikerei, ezek azonban nem elégtettek ki Verdinek, többre, jelentősebbre vágyott. S nem is annyira nagy sikerre, hanem inkább tökéletes műre. Mert hiszen szép sikert aratott a *Nabucco* is —

egyik dallamát egész Olaszország énekelte —, de az énekés mű mégis alatta maradt annak a színvonalnak, amit Verdi szerzett volna nyújtani közönségének, hazájának.

Tudta, hogy az elmélyültebb munkában a hajszája akadályozza meg. Kiszakította hát magát az évenkénti egy ópera robotjából és új életformát választott. Szülőfaluja közelében földet vásárolt, itt dolgozott — gyakran földművesként is — csendes visszavonultságban, s egyaránt talált időt a munkára és a tanulásra, az alkotásra és a pihenésre. Meg is született az eredmény: három tökéletes remekmű, a *Rigoletto*, a *Trubadúr* és a *Traviata*. Ezek a művek már nem évenkénti egymásutánban születtek: 38 éves volt, amikor a *Rigolettó*-t, 40 amikor a *Trubadúr*-t és 44 amikor a *Traviatát* írta.

Ebben a három gyorsan világhírűvé vált műben bontakozott ki teljes fegyverzetében Verdi művésze, ahogyan ma ismerjük. A dallam és a dráma ezekben a műveiben találkozott egész operákra vonatkozó érvényével, ezekben kapott nagyobb szerepet a zenekar, vált az énekszólam egyszerű kiszolgálójából önálló zenei gondolatok hordozójává, s a franciás szerkesztés, a kompozíció, a dramaturgia szerves és tökéletes egységben ezekben az operákban olvadt össze az olasz zenei alapanyaggal.

Az opera történetének ezekben az éveiben, amikor Verdinek ez a három műve megszületett, úgy tűnt, az olasz mester olyan csúcstra jutott, amelyről már nem vezet tovább emelkedő. Verdi azonban nem állt meg. Ezt írta később erről: »Ha üzletember akar-

tam volna lenni, senki sem akadályozhatta volna meg, hogy a *Traviata* után évről évre egy-egy operát írjak, és háromszor akkora vagyonra tegyek szert, mint a mostani. Nekem más céljaim voltak a művészetemmel, bizonyítja a fáradozás, amit utóbbi operáimmal magamra róttam«. Szakadatlanul dolgozott tovább, lassan, kinlódva írta újabb műveit. Sok baja volt a szövegkönyvekkel, többször átdolgoztatta őket, amíg véglegesen elfogadhatóvá váltak. S eltelt megint jóval több mint 15 év, amíg megszületett a *Don Carlos*, s aztán ismét évekkel később az *Aida*, a XIX. század operakultúrájának ez az utólráérhetetlen remeke, amelyről megint úgy tűnt, ez az a csúcspont, amelyről nincs új tovább feléle.

Ismét bebizonyította azonban, hogy nincs számára lehetetlen. Utolsó műveiben, a késő öregkorában alkotott *Otello*val és a *Falstaff*-al megint újabb és nagyszerű művet alkotott, olyanokat, amelyekben a drámai dallamalkotás még Verdi művészetében is addig elképzelhetetlen tökélyre emelkedett.

Az opera műfaját sokan és sokszor elparentálták már. Azt mondták róla, idejétmúlt, kiment a divatból. Verdi művésze megcáfolta ezeket az elképzeléseket. Alkotásai ma is frissen, elevenen, erőteljesen szólnak, az örök fiatal-ság tikkát hordják magukban. Az ő művészetével az opera halhatatlanná vált.

Ö. L.

A pályaválasztók győztek

A szegedi városi és a szegedi járási összevont labdarúgó-bajnokság első osztályában most játszották a naptok fordulót. Meglepetés ezúttal nem akadt, mindent az esélyesek, a pályaválasztók nyertek.

Eredmények: Röske—Újszentiván 2:1. Tápé—Asóthalom 2:0. Algyő—Üllés 3:0. Postás—Előre 3:1. Baktó—Helyiipar 2:0. Juta—Deszk 5:0.

A bajnokság állása:

1. Postás	6 25: 9 10
2. Algyő	6 12: 6 10
3. Juta	6 16: 4 9
4. Baktó	6 14: 9 7
5. Deszk	6 10: 11 6
6. Tápé	6 7: 8 6
7. Röske	6 8: 20 6
8. Előre	6 15: 14 5
9. Újszentiván	6 13: 14 5
10. Helyiipar	6 8: 12 5
11. Üllés	6 6: 13 2
12. Asóthalom	6 5: 19 1

Labdarúgócsapat alakult a Radnóti gimnáziumban

A szegedi Radnóti Miklós gimnáziumban a napokban labdarúgó-csapatot szerveztek. Az iskolai sportkör labdarúgó-szakosztálya a diákok kérésére, a KISZ-szervezet támogatásával jött létre. Most tartották meg az alakuló ülést, amelyen részt vett dr. Bánfalvi József iskolaigazgató is. A szakosztály elnökének Romhányi István tanárt választották meg. Még a hivatalos megalkulás előtt elintézték a patronálás kérdését. Az iskola kérésére Szeged legregibb sportegyesülete, a SZAK támogatja majd a legújabb szakosztályt. Az alakuló ülésen a SZAK részéről Nemes József edző jelent meg.

A radnótiaknál egyelőre csak az első osztályosok szerepelnek. A csapat létrehozása nem érinti azokat a labdarúgókat, akik már más

A Kender és a Helyiipar esélyes

Az 1963. évi Csongrád megyei tekebajnokság őszi idejének a közepén tartanak a csapatok. Még hat forduló van hátra, de az elsőesélyesek száma már erősen lecsökkent. A táblázaton a Szegedi Kender vezet 82 és fél ponttal, második a Szegedi Építők II. 80 és fél ponttal, harmadik a Szegedi Helyiipar 75 ponttal. Figyelembe kell venni, hogy a jelenlegi első kettő 16—16, a harmadik pedig csak 15 mérkőzést játszott. Az Építők II. nem kerülhet feljebb, de a tartalékcsoportok eredményei azért beleszámítanak a végső sorrendbe.

A legutóbbi érdekesebb eredmények a következők: Szegedi Helyiipar—Szegedi AK II. 6 és fél: 1 és fél. Szegedi Kender—Szegedi Előre 6:2. Szegedi VSE II.—Szegedi Ruhagyár 6:2. A for-

duló legeredményesebb dobójának Bugadzsia (Építők) bizonyult 465-tel, második Bálint (Kender) 458, harmadik Martonosi (Előre) 456 fával.

Új edző a SZEAC-nál

Orczfalvi István, a SZEAC NB I-es labdarúgó-csapatának edzője betegségéből felgyógyult. Kimerültségre panaszkodott, és ezt figyelembe véve az egyesület vezetői megállapodtak vele, hogy 1964. január 1-ig szabadságot kap. Az edzői tisztséget Faragó Gyula vette át. Faragó egy éve a tartalékgárda edzője. Oktatói minősítése van.

A SZEAC ma reggel utazik el Debrecenbe a vasárnapi DVSC elleni bajnoki mérkőzésére. Ma Körösladányban játszanak barátságos mérkőzést. A csapattal már Faragó Gyula utazik. További újság még, hogy a tartalékok edzője ezúttal Mészáros Károly lesz. Mészáros sem kell bemutatni a szegedi szurkolóknak; több mint tíz éven át védte a csapat kapuját, és újabban a SZEAC sportiskola egyik edzője volt.

Nehéz hazai mérkőzések előtt

— Hogy van megelégedve, Lesbenálló barátom, a vasutas labdarúgócsapat szereplésével?

— A furcsa sorsolás miatt most háromszor egymásután idegenben jártak, és mivel a három mérkőzésen öt pontot szereztek, csak dicséret illeti őket. De megfogom magának: annak ellenére, hogy az NB II első helyén állnak, mégis akad probléma a csapatnál. Például az, hogy most idehaza játszanak majd többször...

— És ez baj? — A játékosok azt mondják: a SZAK-pálya talaja olyan rossz, hogy szinte félnek rálépni. Gyakran elpat-

tan tőlük a labda, mások meg a levegőbe rúgnak, és csak nehezen alakul ki jó játék. Ráadásul a közönség egy része ezért méltatlankodik, mert mindenki azt hiszi, hogy ügyletlenek a játékosok...

— És mikorra készül el a Vasutas-stadion?

— Jövő nyárra ígérk... Egyébként jövő tavaszra a vasutasok otthagyják a SZAK-pályát és a SZEAC-stadionban játszanak majd, mert jövő ősszel a felsővárosi pályát építik újjá, és akkor a SZEAC kap otthont a vasutasoknál.

M. K.

Ha az ital nem lett volna...

— Fogja be öregem a száját... Nem a maga pénzén ittam — mondta a borgőzös B. János az üzem becsületben megöregedett portásának, amikor nem akarta ittasan a gyár területére beengedni. Szó szót követett, de hiába volt a jóindulat meg az erélyesebb hang is, a fiatal ember hangoskodott, botránnyal csapott s végül mindennek a betetőzését megütötte az idős portást...

Tízennyolc évesen

Igy kezdődött. Talán ez volt az első alkalom, amikor az ital hatására túllépett az együttélés szabályain, gorombáskodott, botránnyal okozott. Talán, ha ekkor erélyesebben fellépnék ellene, nem állt volna a napokban a szegedi járásbírószék büntető tanácsa elé. De sajnos, ide került, mégpedig 18 éves korára, háromrendbeli többszempellyel együtt elkövetett garázdaság büntetése miatt. Mint a bíróságon kiderült, nem ez volt az első eset, hogy a törvény előtt felelt cselekedeteiért. Mint fiatal korú lopásért, garázdaságért kapott már öthónapi felfüggesztett szabadságvesztést.

Madarat tolláról

Hasonló az élettörténete B. János két barátjának, Sz. Gézának és Sz. Sándornak. Előbb néhány pohár ital, utána hangoskodás, s ha éppen ez valakinek nem tetszett, ütöttek. Így ütöttek le

a rókusi étteremből a késő esti órákban hazafelé tartó idős asszonyt s így verték meg italozás után a rókusi templomkertben F. Jánost is. Ha a fiatalokokról van szó, nemcsak a bíróság, de a közvélemény is rögtön azt kérdezi: milyenek a szülők, milyen körülmények között éltek a fiatalok? A kérdés jogos, s a válasz mindhárom fiatalember esetében egybehangzó: a szülők nem sokat törődtek fiaikkal, sőt az is előfordult, hogy a papa együtt ivott, duhajkodott saját gyermekével és hasonzorú társaival.

Fennáll tehát a szülők felelőssége is, de érdemes utánanézni, hogy az említett három fiatalokút minden esetben kiszolgálták a szegedi vendéglőkben szeszes itallal. És az ilyesmi elég általános. Nem egy fiatalokú tárgyalásán derül ki, hogy a fiatalok előbb ittak, hogy bátorogatást merítsenek, aztán követtek el tetteiket. Nehéz ilyenkor már nyomon követni, melyik vendéglőben, melyik pincér szolgálta ki a fiatalokat. Ami megtörtént, azon már nem lehet segíteni, de legalább azt kellene elérni, hogy a bünteték kapcsán elgondolkodnának egy kicsit a fiatalokat felelőtlenül kiszolgáló alkalmazottak is. Akkor talán kevesebb lenne a fiatalokú garázda és tolvaj.

Méltó büntetés

A szegedi járásbírószék ítélet hozott a három garázda

fiatalember bűnperében. B. Jánost egyévi és kéthónapi szabadságvesztésre, Sz. Sándort 6 hónapi szabadságvesztésre, Sz. Gézá pedig 8 hónapi javító-nevelő munkára ítélték. A fiatalok a tárgyaláson őszinte megbánást mutattak. Reméljük, hogy a jogos büntetés letöltése után újra megtalálják helyüket a becsületes életben.

H. M.

Okvetlen nézze meg

A BUDAPESTI RUHÁZATI MINTATERVEZŐ V. A SZEGEDI RUHÁZATI BOLT, valamint a SZEGEDI DÉLTEX VÁLLALAT által rendezett

Őszi-téli divatbemutatót

Bemutatásra kerülnek:

a MANCHESTERI »Magyar Hetek« keretében bemutatott, valamint a LIPCSEI Nemzetközi Divatbemutatón nagy sikert aratott, továbbá a Szegedi Ruházati Bolt legújabb modelljei.

A bemutató helye és ideje:

HUNGÁRIA ÉTTERME, MA ESTE 7 ÓRAI KEZDETTEL. BELÉPŐDÍJ: 10,— FT.

S. 84188

Kályhafűtő!

felvezet a Fűtőegység, Széchenyi tér 4.

9609

Parkettaléc válogatására NŐI MUNKAERŐKET felvesszünk. Cím: Csongrád megyei Tatarozó, Tolbuhin sgt. 73. S. 84044

S-O-R-O-K-B-A-N

A labdarúgó-szövetségben szerdán este egész sor játékos áll a fegyelmi bizottság elé, akiket a legutóbbi megyei mérkőzéseken állítottak ki. Gágyor, Fodor (mindkettő Szentesi Kinizsi) és Slezák (Sz. Dózsa) szigorú dorgálásban részesült, Juhász András (H. Honvéd) és Kiss István (Sándorfalva) egy-egy mérkőzésen nem játszhat. Az ifjúsági csapatokból kiállítottak közül Sejben (Kistelek), Miskolczi (Szöreg) és Budai (SZEAC) két-kétfelét eltiltást kapott, de Budai ítéletét felfüggesztették. Turtai (Dorozsma) pedig dorgálásban részesült.

Sikeresen szerepeltek tegnap a magyar labdarúgócsapatok. Az MTK a Kupagyőztesek Kupájáért vívott visszavágón 1:1 arányú döntetlen eredményt ért el Szó-

fiában a Szlovákia ellen. Ezzel a kék-fehérek továbbjutottak. A Népstadionban a Bp. Honvéd az angol Wolverhampton Wanderers ellen 2:1-re nyert barátságos mérkőzésen.

A götébörgi, svédek elleni visszavágóra készülő olimpiai labdarúgó-válogatott szerdán Csehszlovákiában játszott edzőmérkőzést. A magyar együttes ellenfele a Szpartak Trnava volt, amelytől 1:0 (1:0) arányú vereséget szenvedett.

NB I-es férfi asztaliteniszmérkőzésen a Szegedi Kender a BRESC ellen tegnap 10:8 arányban győzött.

A városi-járási II. osztályú labdarúgó-bajnokság eredményei: Bordány—Ruzsa 2:1. Falemezgyár—MEDOSZ 1:0. Szatymaz—Kübekháza 5:1. A kübekházi csapat a II. féldíj 28. percében egyik játékosuk kiállítását követően levonult a szatymazi pályáról. A Bőrsők—Tiszasziget játék a tiszaszigetiek visszalépése miatt elmaradt.

DÉL-MAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei és Szeged városi bizottságának lapja. Megjelenik hetente kivételével mindennap.

Szerkesztő a szerkesztő bizottság főszervezője: dr. Lőkös Zoltán. Szerkesztőség: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 35-35, 30-03. Éjszakai telefon: 35-06. Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Kovács László. Kiadóhivatal: Szeged, Klauzál tér 1. Telefon: 35-00, 31-10.

(Beküldött kéziratot nem ösztönözünk és nem adunk vissza.) A lapot nyomja a Szegedi Nyomda Vállalat Szeged, Kárázs u. 9.

INDEX: 25 053

Terjesztik a Csongrád megyei postahivatalok. Előfizetés díj egy hónapra 12 Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kézbesítőnél.

Háromezer rétes naponta

A lakosság kívánságára a Szegedi Szálloda- és Vendéglátóipari Vállalat szeptemberben nyitotta meg a ma már nagy közkedveltségnek örvendő Kárázs utcai rétesboltot. Jellemző a sikerre, hogy naponta több

mint 3 ezer darab rétest adnak el. A rétesboltba naponta háromszor szállítanak frissen sült réteseket, s általában ötfele tésztára kapható. A legnagyobb forgalom szombaton és vasárnap.